

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**Gondolatok a végrehajtás nem peres eljárásban történő megszüntetésével
kapcsolatban**

Szerzők: dr. Soós Eszter, bíró - dr. Zana Gabriella, bírósági titkár

Budapest, 2016. november 7.

A Vht. rendelkezéseit végig olvasva csak nagyon szűk körben tartalmaz rendelkezéseket a végrehajtási eljárás nemperes eljárásban történő megszüntetése tekintetében, azonban annál több elméleti és gyakorlati kérdést, problémát vet fel, mint például hatásköri kérdések, a végrehajtási költségek viselése, az elévülés kérdése...stb.

A végrehajtás megszüntetésének elsődlegesen a végrehajtási nemperes eljárásban van helye, melynek többféle eszköze van. A nemperes eljárás keretén belül a jelenleg hatályos Vht. egészen pontosan három plusz két eszközt biztosít a végrehajtás megszüntetésére, melyek az alábbiak:

1. Ha a végrehajtást kérő végrehajtás megszüntetése iránti kérelmet terjeszt elő és a végrehajtás megszüntetése másnak a jogát, jogos érdekét nem sérti, a végrehajtási költségek pedig maradéktalanul kiegyenlítésre kerültek, akkor is sor kerül a végrehajtás megszüntetésére. (Vht. 55. § (1) bekezdés a.) pontja)
2. A végrehajtást foganatosító bíróság köteles végzéssel megszüntetni a végrehajtást, ha külön törvény így rendelkezik. (Vht. 55. § (1) bekezdés b.) pontja)
3. A következő megszüntetési ok az, amikor a végrehajtást elrendelő bíróság közokirat alapján megállapította, hogy a végrehajtandó határozatot jogerős határozat hatályon kívül helyezte illetőleg megváltoztatta. (Vht. 56. § (1) bekezdése)
4. A jelen alcím bevezetésére visszautalva, a hatályos Vht. három plusz két eszközt biztosít a végrehajtás megszüntetésére, mely azért került így megfogalmazásra, mert ezek ugyan nem a hagyományos értelemben vett végrehajtás megszüntetését eredményezik külön rendelkezés alapján, hanem a végrehajtás megszűnését. Az első ezek közül az az eset, ha az adós okirattal valószínűsítette, hogy a végrehajtandó követelés részben vagy egészben alaptalan, azt már teljesítette, vagy egyébként megszűnt és ezt a végrehajtást kérő elismeri, a végrehajtási költségek pedig maradéktalanul kiegyenlítésre kerültek (Vht. 41. §). Ekkor tehát a végrehajtási eljárás megszűnik. Ha az adós részéről a bejelentés a fentiek szerint előterjesztésére kerül, akkor annak végső célja az, hogy a végrehajtás megszűnjön, ne folytatódjon tovább, ebből szempontból mondhatjuk azt, hogy kvázi megszüntetés iránt kérelem. Fontos kiemelni azonban azt, hogy amennyiben a végrehajtást kérő az adós állítását elismerte, és a végrehajtási költségek kiegyenlítésre kerültek, akkor a külön rendelkezés nélkül is megszűnik a végrehajtás.
5. Végül a Vht-ban biztosított „jogorvoslati” lehetőségek között a végrehajtási lap visszavonása illetve a végrehajtási záradék törlése akár a felek kérelmére, akár az eljáró végrehajtó jelentésére, akár hivatalból szintén a végrehajtás megszűnését eredményezhetik. (Vht. 211. § (1) - (2), 212. § (1) bekezdései). A Vht. rendelkezései alapján a végrehajtási lap visszavonása illetve a végrehajtási záradék törlése szintén a végrehajtás megszűnését eredményezik, nem kell külön rendelkezni a végrehajtás megszüntetéséről. Ha kérelem előterjesztésére kerül sor, akkor annak végső célja szintén az, hogy a végrehajtás megszűnjön, ebből szempontból mondhatjuk ezen esetnél is azt, hogy kvázi megszüntetés iránt kérelem, ismételten kiemelve azt, hogy a végrehajtási lap visszavonása illetve a végrehajtási záradék törlése esetén külön rendelkezés nélkül is megszűnik a végrehajtás.

Ha a fenti megszüntetési okokat végignézzük, akkor két esetben - a Vht. 55. § (1) bekezdés b.) pontja és a Vht. 211. § (1) - (2), 212. § (1) bekezdései - mindenképpen a végrehajtás megszűnését eredményezheti, a végrehajtás korlátozása ezekben az esetekben nem lehetséges.

A továbbiakban a fenti öt esetkör kerül részletesen kifejtésre a gyakorlatban felmerülő problémák ismertetésével.

1. A végrehajtás megszüntetése a végrehajtást kérő kérelme alapján

A végrehajtást kérő az ügy ura, rendelkezési jogából következik, hogy bármikor kérheti a végrehajtás megszüntetését, korlátozását vagy más módon történő folytatását.

A Vht. 55. § (1) bekezdése a.) pontja alapján a végrehajtást foganatosító bíróság a végrehajtást köteles végzéssel megszüntetni, illetőleg korlátozni, ha ezt kívánta a végrehajtást kérő, és a megszüntetés, illetőleg korlátozás másnak a jogát nem sérti.

A Vht. 55. § (1) bekezdésének a) pontja a végrehajtás megszüntetésére vonatkozó rendelkezések közül azt az esetkört szabályozza, amikor a végrehajtást foganatosító bíróság a végrehajtási eljárásban, mint nemperes eljárásban szünteti meg, illetve korlátozza a végrehajtást a végrehajtást kérő kérelmére.

A végrehajtás megszüntetésére a végrehajtást foganatosító bíróság rendelkezik hatáskörrel. A bíróság a megszüntetés kérdésében végzéssel határoz, mely ellen fellebbezésnek van helye. Fellebbezést a végrehajtást kérő és az terjeszthet elő, akinek a bíróság döntése a jogát illetve jogos érdekét sérti.

A Vht. 55. § (2) bekezdése alapján nincs helye a végrehajtás megszüntetésének az (1) bekezdés a) pontjában foglalt esetben, ha a végrehajtási költség megfizetésére a Vht. 34. és 41. § szerint nem került sor.

Az esetek túlnyomó többségében a Vht. 55. § (1) bekezdés a.) pontjára alapított kérelem akkor kerül előterjesztésre, amikor a végrehajtást kérő bejelenti a követelése megszűnését és kéri a végrehajtás megszüntetését. Ilyenkor a végrehajtást foganatosító bíróságnak a törvényi feltételek fennállása során azt is meg kell vizsgálnia, hogy a végrehajtási költségek kiegyenlítésre kerültek-e. A Vht. 55. § (2) bekezdése ekörben a Vht. 34. § és a 41. § rendelkezéseire utal vissza.

A Vht. 34. § (1) bekezdése alapján „a végrehajtás során felmerülő költséget - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - a végrehajtást kérő előlegezi, és az adós viseli.

(2) A szakértő-becsüs közreműködésével és az árverés közhírré tételével felmerülő költségeket az köteles előlegezni, aki ezeket az intézkedéseket kérte.

(3) Az állam által előlegezett végrehajtási költséget behajthatatlanság esetén az állam viseli.

(4) A felek az általuk előlegezett költség összegét kötelesek a végrehajtó elszámolási számlájára befizetni, illetőleg nyugta ellenében a végrehajtónak átadni.

(5) Ha az adós a végrehajtási eljárás során a végrehajtást kérőnek fizette meg a követelés összegét, a végrehajtást kérő köteles a végrehajtási költségek kielégítéséről is gondoskodni. Ennek keretében a meg nem fizetett illetéket és az állam által előlegezett költséget, valamint a törvényszéki végrehajtó helyszíni eljárása, illetve a tanú díja fejében járó költségátalányt köteles befizetni a megfelelő számlára, a végrehajtás foganatosításáért az önálló bírósági végrehajtót megillető összeget pedig köteles a végrehajtó elszámolási számlájára befizetni, illetőleg nyugta ellenében a végrehajtónak átadni. Ennek elmulasztása esetén ezen összeg megfizetéséért az adós és a végrehajtást kérő egyetemlegesen felel.

(6) A végrehajtó a gyermektartásdíj végrehajtására irányuló ügyekben az előleg bevárása nélkül köteles eljárni. Az előleg folyósítására köteles szerv az eljárás befejezésekor a végrehajtó díjjegyzéke alapján soron kívül megfizeti részére a végrehajtás során befolyt összegből nem fedezhető díját és költségeit.

A megszüntetésre nem kerülhet sor a Vht. 41. § (3) bekezdés szerinti tényállás esetében, valamint akkor, ha a végrehajtás költségei nem térültek meg (Vht. 34. §). Ekkor a költségek behajtására tovább kell a végrehajtást folytatni.

A végrehajtási eljárás során a végrehajtást kérő az ügy ura. Az alábbi jogeset azt az esetet mutatja be, amikor a végrehajtást kérő - indokolás nélkül - a végrehajtás megszüntetését kéri. Az jogeset két szempontból is figyelemre méltó, egyrészt az eljáró végrehajtó hogyan is miként is kezelte a kérelmet, másrészt pedig a végrehajtást foganatosító bíróságnak a végrehajtás megszüntetése iránti kérelme tárgyában hozott végzését milyen indokkal helyezte hatályon kívül a másodfokon eljáró bíróság.

A végrehajtást kérő kérte a folyamatban lévő végrehajtás megszüntetését, mely kérelmet az eljáró végrehajtónál terjesztett elő. Kérelmét nem indokolta, a beadvány csak a végrehajtás megszüntetése iránti kérelmet tartalmazta. Az eljáró végrehajtó hivatkozva a Vht. 34. §, az akkor hatályos Dsz. 17/B. §-ra és a Vüsz 33. § a) pontjára díjjegyzéket állított ki, melyben a végrehajtást kérőt felhívta a végrehajtási költségek viselésére. A végrehajtást kérő végrehajtási kifogást terjesztett elő és kérte a díjjegyzék megsemmisítését.

A végrehajtást foganatosító bíróság a végrehajtási kifogásnak helyt adott, a kifogással támadott díjjegyzéket megsemmisítette, és arra utasította az eljáró végrehajtót, hogy terjessze be a végrehajtási ügy iratait végrehajtás megszüntetése iránti kérelem elbírálása végett. A végrehajtást foganatosító bíróság a végzése indokolásában rámutatott arra, hogy a végrehajtást kérő a végrehajtás megszüntetését kérte anélkül, hogy a kérelmét indokolta volna az adós teljesítésével. A végrehajtást kérő nem jelentette be a tartozás kiegyenlítését vagy annak az elengedését, így az eljáró végrehajtó által a díjjegyzékben hivatkozott Vüsz. 33. § a) pontjában foglaltak illetve egyéb érdemi befejezési okok nem alapozzák meg a díjjegyzék kiállítását. Önmagában az, hogy a végrehajtást kérő a végrehajtás megszüntetését kéri, nem lehet a Vüsz 33. § a) pontjában meghatározott, érdemi befejezést megalapozó tényként értékelni, hanem a Vht. 9. § alapján alkalmazandó Pp. 3. § (2) bekezdés második mondata alapján - a Vht. 55. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kérelemnek kell minősíteni és beterjeszteni a végrehajtást foganatosító bírósághoz. Ezt követően a megszüntetési kérelem elbírálása körében vizsgálendő a Vht. 55. § (2) bekezdése alapján az, hogy a végrehajtási költségek megfizetése, kiegyenlítése megtörtént-e. A végrehajtást foganatosító bíróság végzése első fokon jogerőre emelkedett, az eljáró végrehajtó pedig

beterjesztette a végrehajtási ügy iratait a végrehajtás megszüntetése iránti kérelem elbírálása végett. A végrehajtás megszüntetése körében a végrehajtást foganatosító bíróság felhívta az eljáró végrehajtót arra, hogy nyilatkozzon a végrehajtási költségek összegéről. Ezt követően a bíróság tájékoztatta a végrehajtást kérőt a Vht. 55. § (1) bekezdés a.) pontjának és az 55. § (2) bekezdésének rendelkezéseiről, a meg nem térült végrehajtási költség összegéről és egyben felhívta, hogy tizenöt napon belül igazolja azt, hogy a végzésben szereplő végrehajtási költség összegét megfizette az eljáró végrehajtó részére azzal a figyelmeztetéssel, hogy amennyiben nem igazolja a költségek megfizetését, úgy a megszüntetés iránti kérelmet a bíróság el fogja utasítani. A végrehajtást kérő a bíróság felhívására azt nyilatkozta, hogy álláspontja szerint költségviselési kötelezettség nem terheli a végrehajtóval szemben. A bíróság ezt követően a végrehajtás megszüntetése iránti kérelmet elutasította a Vht. 55. § (2) bekezdésére hivatkozva. A végrehajtást kérő a bíróság döntése ellen fellebbezést jelentett be, melyben már a felmerült költséget összecszerúságában is vitatta. A törvényszék, mint másodfokon eljáró bíróság a végrehajtást foganatosító elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte és újabb eljárás lefolytatására, valamint újabb határozat hozatalára utasította az elsőfokú bíróságot. A másodfokon eljáró bíróság álláspontja szerint a végrehajtó a végrehajtás megszüntetése iránti kérelmével együtt beterjeszti az iratokat a végrehajtást foganatosító bírósághoz, nem állít ki díjjegyzéket, hanem a beterjesztésében bejelenti a felmerült végrehajtási költségeit, amelyet oly módon kell értelmezni, mintha díjjegyzéket állított volna ki. A végrehajtó költségeire vonatkozó beterjesztést meg kell küldeni észrevételezésre az adósnak és a végrehajtást kérőnek, ha pedig a felek a költségeket akár összecszerúságuk, akár jogalapjuk tekintetében is kifogásolják, akkor azt végrehajtási kifogásként kell értékelni és a végrehajtás megszüntetése iránti kérelemmel együtt el kell bírálni, meg kell állapítani a végrehajtót megillető költségek összegét és azt, hogy az ekként megállapított költséget melyik fél viseli. A költségeket tartalmazó beterjesztést az adósnak is ki kell adni észrevételre, független attól, hogy a végrehajtás megszüntetését a végrehajtást kérő kérte.¹

Azonos tényállás mellett ugyanezen törvényszék egy másik másodfokon eljáró tanácsa az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta azzal az indokkal, hogy a végrehajtást kérő rendelkezési jogából következik, hogy kérelmére a végrehajtást foganatosító bíróság megszünteti, vagy korlátozza a végrehajtást. A Vht. 55. § (1) bekezdés a.) pontja alapján a végrehajtás megszüntetésének azonban korlátja, hogy az nem járhat mások jogainak vagy törvényes érdekeinek sérelmével. A Vht. 55. § (2) bekezdés kifejezetten akként rendelkezik, hogy nincs helye a végrehajtás megszüntetésének az (1) bekezdés a) pontjában foglalt esetben, ha a végrehajtási költség megfizetésére a Vht. 34. § és 41. § szerint nem került sor. A végrehajtási költség kiegyenlítésre nem került, így a Vht. 55. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel nem volt helye a végrehajtás megszüntetésének. A másodfokon eljáró bíróság rámutatott arra is, hogy az adós költségviselése csak az eljárás érdemi befejezésekor jöhet szóba, az eljárás kezdetén megfizetett költség és az eljárás során ténylegesen felmerült költség különbségének a kiegyenlítésére a végrehajtást kérő kötelezhető.²

1 Budaörsi Járásbíróság, mint elsőfokú bíróság 1402-15.Vh.270/2014/2., 1402-15.Vh.270/2014/11., Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 5.Pkf. 50.014/2015/3.

2 Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Pkf.50.898/2015/3.

A következő jogesetben a végrehajtást kérő a 2013. január 03. napján érkezett beadványában bejelentette a végrehajtónak, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló követelését 2012. november 15. napján jogutódlás nélkül engedményezte és kérte a végrehajtás megszüntetését, továbbá annak a közlését, hogy a költségelőleg túl milyen további kötelezettségek terhelik. A végrehajtó betérjesztette a végrehajtást kérő beadványát a végrehajtás megszüntetése iránti kérelem elbírálása végett, továbbá kérte, hogy a bíróság határozzon a 34.964,-Ft felmerült és meg nem térült végrehajtási költségek viselése felől is. A bíróság a végrehajtás megszüntetése iránti kérelmet elutasította azzal az indokolással, hogy a végrehajtási eljárás során felmerült költség kiegyenlítéséig a végrehajtás nem szüntethető meg.

A bíróság határozata ellen a végrehajtást kérő fellebbezést terjesztett elő arra hivatkozással, hogy az adóssal szembeni követelését engedményezte, viszont a jogutódlás megállapítását nem kéri, így a végrehajtást kérő minőségben kérte az eljárás megszüntetését. Előadta azt is, hogy a végrehajtó nem jelezte felé azt, hogy a végrehajtási költségelőleg túl további költségei merültek volna fel, így annak nem is tudott eleget tenni. A fellebbezést tartalmazó beadványát követően utóbb, külön beadványban bejelentette azt, hogy a végrehajtási költségek és - teljesítés esetén a végrehajtót megillető - jutalék tekintetében végrehajtási kifogással is élni kíván.

A másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte és új határozat hozatalára utasította az elsőfokú bíróságot azzal az indokolással, hogy a végrehajtást kérő köteles a végrehajtandó követelése megszűnését illetve csökkenését haladéktalanul bejelenteni a Vht. 40. § (1) bekezdése alapján és köteles a Vht. 34. § (5) bekezdésében meghatározott összegeket is megfizetni. A végrehajtást kérő követelése vitathatatlanul megszűnt az engedményezéssel, az adóstól az engedményezést követően már nem volt jogosult a teljesítést követelni. Amennyiben a végrehajtást kérő a felhívásban megjelölt összeget nem fizette meg, akkor a végrehajtó az ügyet a Vht. 41. § (3) bekezdése alapján betérjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz. Ha a befizetés nem történt meg, a bíróság végzéssel kötelezi a végrehajtást kérőt a Vht. 34. § (5) bekezdésében említett összegek befizetésére, mely behajtására a végrehajtó folytatja az eljárást. A másodfokú bíróság az új eljárás lefolytatása során meghagyta az elsőfokú bíróságnak, hogy a végrehajtót fel kell hívnia a Vht. 34. § (5) bekezdésében foglalt költségeinek a végrehajtást kérővel szembeni érvényesítésére, majd a teljesítés függvényében kell eljárni a Vht. 34. § (5) bekezdésében említett összegek megfizetésére történő kötelezés, illetőleg a végrehajtás megszüntetése iránt.³

Ha ebben az alcímben ismertetett három másodfokú határozatot összevetjük, akkor ugyanazon törvényszék három különböző tanácsa eltérően értelmezte a Vht. 34. § és 41. § -ait a végrehajtás megszüntetése körében felmerülő költségviselésről. Az első esetben a másodfokú bíróság a végrehajtást foganatosító elsőfokú bíróságra róta azt a feladatot, hogy a végrehajtót nyilatkoztassa meg a felmerült és meg nem fizetett végrehajtási költségek vonatkozásában, mely betérjesztést kvázi díjjegyzéknek kell tekinteni. A végrehajtó költségeire vonatkozó betérjesztést meg kell küldeni észrevételezésre az adósnak

3 Budaörsi Járásbíróság, mint elsőfokú bíróság 1402-13.Vh.7406/2011/12.és a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 24.Pkf.51.071/2014/2.sz.

és a végrehajtást kérőnek, ha pedig a felek a költségeket akár összecszerűségük, akár jogalapjuk tekintetében is kifogásolják, akkor azt végrehajtási kifogásként kell értékelni és a végrehajtás megszüntetése iránti kérelemmel együtt el kell bírálni, meg kell állapítani a végrehajtót megillető költségek összegét és azt, hogy az ekként megállapított költséget melyik fél viseli. A második esetben a másodfokon eljáró másik tanács osztotta az első fokon eljárt bíróság azon álláspontját, miszerint a végrehajtás megszüntetésének nincsen helye, a költségek viselése tekintetében pedig nem hozott döntést figyelemmel arra, hogy az eljárást folytatni kell. A harmadik jogesetnél a törvényszék egy harmadik tanácsa ezzel szemben a végrehajtóra róta azt a feladatot, hogy hívja fel a végrehajtást kérőt a felmerült, de meg nem térült költségei megfizetésére, ha pedig nem fizeti meg a költségeit, akkor az ügy iratait a végrehajtónak be kell terjesztenie a végrehajtást foganatosító bírósághoz.

Ha a Vht. 55. § (1) bekezdés a.) pontja, az 55. § (2) bekezdés, a Vht. 34. § és 41. § rendelkezéseit vesszük alapul, akkor a költségviselésre vonatkozó szabályozása a Vht-nek nem egyértelmű, és a bírói gyakorlat sem mutat egységes gyakorlatot. A fenti jogesetek tükrében és a bírói gyakorlat alapján megállapítható, hogy egységes a bíróságok álláspontja abban, hogy a végrehajtást nem lehet megszüntetni abban az esetben, ha a végrehajtó költségei nem térültek meg maradéktalanul. Az viszont már közel sem olyan egyértelmű, hogy a végrehajtási költségek „vizsgálata” tekintetében hogyan és miként kell eljárni, és egyáltalán lehet-e a végrehajtást kérőt kötelezni a költségek viselésére. Figyelemmel arra, hogy a végrehajtó nyilatkozata a végrehajtási költségekről a bíróság felhívására, nevezzük azt átíratnak vagy betérjesztésnek, semmiképpen sem tekinthető végrehajtási kifogással támadható intézkedésnek vagy díjjegyzéknek, ebből adódóan nem szerencsés, ha egy ilyen átíratot vagy betérjesztést díjjegyzékként kezelünk. A díjjegyzék kiállításának - a jogesetek idején hatályos - a bírósági végrehajtói díjszabásról szóló 1/2002. (I.17.) IM rendeletben foglalt feltételei ugyanis nem állnak fenn, mert sem ügyviteli, sem érdemi befejezéséről a végrehajtási ügynek nem beszélhetünk. Az pedig, hogy úgy tekintsünk egy betérjesztésre, átíratra, mint díjjegyzékre és azt „kontradiktórius” eljárás keretében bírálja el a végrehajtást foganatosító bíróság, a végrehajtási nemperes eljárás céljával és alapelveivel nem összeegyeztethető.

Kérdéses az is, hogy a végrehajtást kérőnek a Vht. 55. § (1) bekezdés a) pontjára alapított kérelme esetén, még ha a bíróság nem is szünteti meg a végrehajtást, vagyis elutasítja a végrehajtást kérő végrehajtás megszüntetésére irányuló kérelmét, miért is kötelezi végzéssel a végrehajtást kérőt a meg nem térült költségek viselésére. A Vht. 34. § (1) bekezdés alapján a végrehajtás során felmerülő költséget ugyanis - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - a végrehajtást kérő előlegezi, és az adós viseli. A Vht. 34. § (5) bekezdése alapján ha az adós a végrehajtási eljárás során a végrehajtást kérőnek fizette meg a követelés összegét, a végrehajtást kérő köteles a végrehajtási költségek kielégítéséről is gondoskodni. A fenti jogeseteknél megállapítható, hogy az adós egyik esetben sem fizette meg a végrehajtást kérő részére a követelés összegét.

A Vht. 41. § (1) bekezdésének rendelkezése azt az esetet taglalja, amikor az adós okirattal valószínűsíti, hogy a végrehajtandó követelést részben vagy egészben már teljesítették, vagy megszűnt, a (2) bekezdés azt, amikor a végrehajtást kérő bejelentette a követelése megszűnését bármely okból, a (3) bekezdés

pedig azt amikor a végrehajtást kérő elmulasztotta a Vht. 41. § (1) bekezdése alapján a nyilatkozattételt, vagy elismerte ugyan az adós állítását a követelés megszűnéséről, de a felhívásban megjelölt összeget nem fizette meg. A kérdés tehát az, hogy mi rendelkezik arról az esetről, ha a végrehajtást kérő a követelése megszűnése nélkül, de kéri a végrehajtás megszüntetését. (Megjegyzendő, hogy a Vht. 41. § vonatkozásában a jelen alcímben ismertetett három jogeset közül, az utolsó itt nem jöhet szóba, hiszen a végrehajtást kérő követelése megszűnt az engedményezés folytán.)

A bírói gyakorlat megoszlik, mert az egyik álláspont szerint a fenti esetekben a végrehajtás kérőnek a végrehajtás megszüntetése iránti kérelmét el kell utasítani, a végrehajtást kérőnek a végrehajtási költségek viselésére kötelező rendelkezését mellőzik. A másik álláspont szerint a végrehajtás kérőnek a végrehajtás megszüntetése iránti kérelmét el kell utasítani, a végrehajtást kérőt pedig kötelezni kell a végrehajtási költségek megfizetésére, a végrehajtást pedig a költségekre tovább kell folytatni figyelemmel a Vht. 41. § (3) bekezdésében foglaltakra.

Kétségtelen, hogy a végrehajtás megszüntetésének nincs helye a végrehajtást kérő kérelme alapján, azonban a költségek viselésére kötelezni nem lehet a végrehajtást kérőt egyértelmű jogszabályi rendelkezés hiányában, ugyanis a Vht. 41. § (3) bekezdés a Vht. 41. § (1) bekezdésre utal vissza, vagyis arra az esetre, amikor a végrehajtást kérő a végrehajtó felhívására elismeri az adós okirattal valószínűsített állítását. Önmagában az pedig, hogy a végrehajtást kérő a rendelkezési jogának gyakorlásából adódóan kéri a végrehajtás megszüntetését, nem jelent egyet a követelése megszűnésével, mert azt esetlegesen bírósági végrehajtáson kívül is érvényesítheti.

Ugyancsak nem lehet megszüntetni a Vht. 55. §-a alapján a végrehajtást akkor sem, ha másnak - például több végrehajtást kérő esetén a többiek - jogát sérti. Alkotmánybírósági vizsgálat tárgyát képezte a törvényhely azon megfogalmazása, mely szerint a végrehajtás megszüntetésének akkor van helye, ha az „*másnak a jogát nem sérti*”. Az indítványozó szerint a törvénytörvény oly mértékben parttalanul értelmezhető, hogy az sérti a jogbiztonságot. Az Alkotmánybíróság az indítványozóval szemben arra az álláspontra jutott, hogy éppen a széles körű megfogalmazás biztosít jogvédelmet, például a végrehajtónak, akinek a díjazáshoz való joga sérülne, amennyiben a törvénytörvény kizárná a költségeinek megtérítéséhez fűződő jogát a védelmi körből (602/D/1999. AB határozat).⁴

A végrehajtást foganatosító bíróságnak ugyancsak nincs hatásköre az adóhatóság által elrendelt végrehajtás megszüntetésére. Ez főként azokban az esetekben merülhet fel problémaként, amikor az önálló bírósági végrehajtó megbízási jogviszony keretében a végrehajtást kérő nevében lép fel, nem pedig a klasszikus értelemben vett, a bíróság vagy közjegyző által elrendelt végrehajtási eljárásban önálló bírósági végrehajtóként.

⁴ Dr. Kapa Máttyás-dr. Gyekiczky Tamás-dr. Bíró Noémi-dr. Nádas György-dr. Rab Henriett-Zoltán Hunor-dr.Zoltán Levente, Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez. KJK-Komentárok, Forrás: <http://uj.jogtar.hu/#doc/db/319/id/A09Y1967.KK/2015.08.26.>, A Vht. 55.§-hoz.

2. A végrehajtás megszüntetése külön törvény rendelkezése alapján

A végrehajtást foganatosító bíróság a Vht. 55. § (1) bekezdés b.) pontja alapján a végrehajtást köteles végzéssel megszüntetni, illetőleg korlátozni, ha külön törvény így rendelkezik. A jelenlegi szabályozást figyelembe véve erre egyetlen esetben kerülhet sor, méghozzá a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 38. § (1) bekezdése alapján, mely kimondja, hogy az adós ellen a felszámolás kezdő időpontjában folyamatban lévő - a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos - végrehajtási eljárásokat a végrehajtást foganatosító bíróságnak (hatóságnak) haladéktalanul meg kell szüntetni, a lefoglalt vagyontárgyakat és a befolyt, a végrehajtás költségeinek levonása után fennmaradó, de még ki nem fizetett pénzeszközöket pedig a kijelölt felszámolónak át kell adni. A felszámolási eljárás úgynevezett totális végrehajtás, amely az adósnak a felszámolási vagyon körébe tartozó vagyonelemeinek a hitelezők közötti felosztására irányul.

A Cstv. 38. § (1) bekezdésében foglaltak vonatkozásában fontos kiemelni azt, hogy csak és kizárólag a felszámolási vagyonnal kapcsolatos végrehajtási eljárásokat kell megszüntetni. Itt elsősorban a pénzkövetelés behajtására indult végrehajtási eljárások azok, amelyek megszüntetésre kerülnek, a meghatározott cselekmény végrehajtására irányuló eljárásokat a Cstv. ezen rendelkezése a gyakorlatban az esetek túlnyomó részében nem érinti. Tipikusan ilyen jellegű meghatározott cselekmények valamely vagyontárgynak, ingatlannak a végrehajtást kérő birtokába adása, ingatlan kiürítése és birtokbaadása ... stb, amely vagonelemek bármely oknál fogva nem a kötelezett, hanem a végrehajtást kérő vagyonába tartoznak.

Előfordulhat az is, hogy az adós a végrehajtási eljárás során lefoglalt és végrehajtási joggal terhelt ingatlan tulajdonjogát eladja. Ha az adóssal szemben a felszámolási eljárás csak ezt követően indul meg, akkor a korábban értékesített ingatlan tulajdoni illetőség nem tartozik már a felszámolási vagyon körébe, csak annak az ellenértéke, ezért a végrehajtási joggal terhelt ingatlan vonatkozásában a végrehajtást nem lehet megszüntetni, azt folytatni kell.⁵

A felszámolás kezdő időpontjában az adós ingatlanán fennálló végrehajtási jog megszűnik a törvény erejénél fogva, a lefoglalt vagyontárgyakat és a végrehajtás során befolyt, a végrehajtás költségeinek levonása után fennmaradó, de még ki nem fizetett pénzeszközöket a kijelölt felszámolónak át kell adni.⁶ Fontos, hogy az adós ingatlanán és egyéb vagyontárgyain fennálló zálogjog viszont nem a felszámolás kezdő időpontjában, hanem csak az értékesítéssel szűnik meg.

A Cstv. az átadási kötelezettség alól kiveszi a végrehajtás költségeit, így a végrehajtó munkadíja, költségei a befolyt összegből levonhatók, és csak a fennmaradó pénzüsszeget kell átadni. A végrehajtási költségek más felszámolási költségeket megelőzően kielégítésre kerülnek, és „ha a befolyt pénzüsszeg a

5 Dr. Balogh Olga - dr. B. Korek Ilona - dr. Császi Ferenc - dr. Juhász Edit: A bírósági végrehajtás. Budapest, HVG-Orac Lap és Könyvkiadó Kft, 2009., 194-195. o.

6 Dr. Kapa Mátyás: A végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti perek szabályozásának dogmatikai alapkérdései. In Varga István (szerk): Codificatio processuális civilis - Studia in Honorem Németh János II., Budapest, 2013. ELTE Eötvös Kiadó, 163.o.

zálogjogosultat illeti meg, akkor a zálogtárgy értékesítéséből befolyt pénzüsszegeből nemcsak a felszámoló, hanem a végrehajtó díját és költségeit is fedezni kell.”⁷ A felszámoló a végrehajtói díjjegyzékben foglalt díjfelszámítás ellen külön jogszabály rendelkezései szerint végrehajtási kifogást terjeszthet elő.

A Cstv. 38. § (1) bekezdése alapján ha az adós fizetéseképtelenségét a bíróság megállapítja és a felszámolást elrendeli, akkor a bíróság a felszámolást elrendelő jogerős végzést megküldi a végrehajtást elrendelő, vagy - ha azt ismeri - közvetlenül a foganatosító bíróságnak (hatóságnak); a végrehajtást elrendelő bíróság (hatóság) a felszámolás elrendeléséről haladéktalanul tájékoztatja a végrehajtást foganatosító bíróságot (hatóságot). A gyakorlatban problémaként szokott előfordulni, hogy a végrehajtónak nem volt tudomása arról, hogy az adóssal szemben a végrehajtás elrendelését követően felszámolási eljárás indult, mert a fizetéseképtelenség megállapításáról és a felszámolás elrendeléséről rendelkező jogerős végzést a bíróság sem a végrehajtást elrendelő és/vagy foganatosító bíróságnak, sem a végrehajtást már foganatosító önálló bírósági végrehajtónak nem küldte meg. A végrehajtó természetesen nem követi nyomon mindennap a Céglőnynt, hogy mely - folyamatban lévő ügyében érintett - adós adataiban milyen változások következtek be, és cégkivonatot vagy cégmásolatot sem szerez be újonnan valamennyi eljárási cselekmény foganatosításánál.

3. A végrehajtás megszüntetése a Vht. 56. § (1) bekezdése alapján

A gyakorlatban az adósok által előterjesztett végrehajtás megszüntetése iránti kérelmek jelentős részében hivatkoznak arra, hogy a végrehajtást kérő követelése nem jött létre érvényesen, nem indíthatott volna végrehajtást...stb. A bíróságnak ebben az esetben a Vht. 9. § alapján alkalmazandó Pp. 7. § (2) bekezdése alapján megfelelően tájékoztatni kell az adóst az eljárásjogi lehetőségeiről.

A fentieket gyakorlati példával is szemléltetve az alábbi jogesetben az adós végrehajtás megszüntetése iránti kérelmet terjesztett elő a végrehajtást elrendelő (és egyben foganatosító) bíróságnál jogi képviselője útján arra hivatkozással, hogy a végrehajtás alapját képező közokiratban a részére megállapított teljesítési határidőt egy másik közokiratban meghosszabbították, ezért a végrehajtást kérő a végrehajtás elrendelését nem kérhette volna, annak törvényi feltételei hiányoztak. A bíróság tájékoztatta az adóst, hogy a végrehajtás megszüntetésének milyen esetekben van helye és a jogkövetkezményekre történt figyelmeztetés mellett felhívta az adóst a kérelme hiányainak pótlására. Az adós a hiánypótlási végzésben biztosított határidőn belül a kérelme hiányait nem pótolta, ezért a bíróság a jogkövetkezményeket alkalmazva elbírálta az adósnak a végrehajtás megszüntetésére irányuló határozott kérelmét a rendelkezésre álló iratok alapján. A bíróság az adósnak a végrehajtás megszüntetése iránti kérelmét elutasította arra hivatkozással, hogy az adós a Vht. 56. §-ában meghatározott közokiratra nem hivatkozott. A végzés ellen az adós fellebbezést jelentett be. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta és indokolásában kitért arra részletesen, hogy a

⁷ Csőke Andrea: Nagykomentár a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez. <http://uj.jogtar.hu/#doc/db/316/id/A09Y1974.KK/ts/20150709/lr/chain17459/2015.09.02>.

végrehajtás megszüntetése iránti kérelmében nem adott elő, még kevésbé nem valószínűsített olyan tény, körülményt, amely a Vht. 41. § szerinti eljárás alapját képezhetné, továbbá Vht. 56. §-ában meghatározott közokiratra sem hivatkozott.⁸

3.1. A végrehajtás megszüntetése a Vht. 56. § (1) bekezdése alapján és a végrehajtási lap visszavonása iránti kérelem elhatárolásának szempontjai

Az Fmhtv. hatálybalépésével és a Vht. módosításával 2010. június 1. napja óta a közjegyzők is jogosultak végrehajtási lap kiállításával végrehajtást elrendelni. A Vht. 224/A. § a.) pontja alapján, ha a bírósági végrehajtás elrendelése a közjegyző hatáskörébe tartozik, a végrehajtást elrendelő bíróságon a közjegyzőt, a végrehajtást elrendelő bíróság által hozott határozat alatt a közjegyző által hozott határozatot kell érteni.

A végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatok - így a végrehajtási lap visszavonása vagy záradék törlése is - akkor vehetőek igénybe, ha a végrehajtást a bíróság vagy a közjegyző törvénysértő módon, vagyis ha a végrehajtás feltételeinek hiányában rendelte el. A végrehajtási eljárás megindítása iránti kérelem bírósághoz vagy közjegyzőhöz érkezését követően a bíróságnak illetve a közjegyzőnek meg kell vizsgálnia, hogy a végrehajtás elrendelésének törvényi feltételei fennállnak-e, amennyiben nem, akkor a kérelem teljesítését, mint alaptalant meg kell tagadni.

A végrehajtás megszüntetése vagy a végrehajtási lap visszavonása, mint a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslati minősítés elsősorban akkor merül fel és vet fel kérdéseket, amikor a végrehajtást a közjegyző rendelte el a kézbesítési vélelem szabályai alapján jogerőre emelkedett fizetési meghagyás alapján, majd amikor az adós részére kézbesítésre kerül a végrehajtható okirat, az Fmhtv. 32. § (1) bekezdésére hivatkozva kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet és ellentmondást terjeszt elő, a végrehajtást a közjegyző felfüggeszti, majd bármely oknál fogva a perré alakult fizetési meghagyásos eljárás megszüntetésre kerül. Mi lesz tehát a végrehajtási eljárás sorsa? Megszüntetésre kerül a Vht. 56. § (1) bekezdésének rendelkezése alapján vagy a végrehajtási lap visszavonásra kerül a Vht. 211. § (1) bekezdése alapján?

A következő jogeset tehát a végrehajtás Vht. 56. § (1) bekezdése alapján történő megszüntetése vagy a végrehajtási lap visszavonásaként történő minősítés és ebből adódóan keletkezett hatásköri összeütközés szempontjából vet fel kérdéseket.

A végrehajtást kérő kérelmére a jogerős fizetési meghagyás alapján végrehajtási lapot állított ki a közjegyző az adóssal szemben. Az adós jogi képviselője útján az Fmhtv. 32. § (1) bekezdése alapján ellentmondást és kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet terjesztett elő a fizetési meghagyással szemben. Az eljáró közjegyző a végrehajtást felfüggesztette az Fmhtv. 32. § (2) bekezdése alapján, a fizetési meghagyásos eljárás perré alakult és az iratokat megküldte a bíróságra a peres eljárás lefolytatása

⁸ Budaörsi Járásbíróság, mint elsőfokú bíróság 1402-20.Vh.1618/2012/7., Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 5.Pkf. 22.150/2013/3.

végett. A bíróság a pert megszüntette, melyről a közjegyzőt tájékoztatta. Az eljáró közjegyző a végzésével megállapította a hatásköre hiányát és áttette az ügyet a bírósághoz a végrehajtás megszüntetése végett. Az eljáró közjegyző a végzés indokolásában az Fmhtv-hez kapcsolódó kommentárra hivatkozott, mely szerint analógia útján a Vht. 56. § (1) bekezdése alapján a végrehajtás megszüntetésének van helye jelen esetben, mely tekintetében a döntés meghozatala a végrehajtást foganatosító bíróság hatáskörébe tartozik. Hivatkozott továbbá a Pp. 320. § - ában meghatározottakhoz tartozó kommentárban foglaltakra, vagyis arra, hogy a jogerős fizetési meghagyás ipso iure a hatályát veszti.

A végrehajtást foganatosító bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a végrehajtható okirat kiállításának feltételei nem állnak fenn, ugyanis a kötelezett a fizetési meghagyással szemben ellentmondást terjesztett elő és az eljárás perré alakult, a fizetési meghagyás nem emelkedhetett jogerőre, ezen túlmenően pedig a peres eljárás is megszüntetésre került, ezáltal a Vht. 13. § szerint a végrehajtható okirat kiállításának feltételei hiányoznak. Az előbb kifejtettek alapján nem a végrehajtás megszüntetésének, hanem a végrehajtási lap visszavonásának van helye, ugyanis egyrészt a Vht. 56. § (1) bekezdésében foglalt feltételek egyike sem áll fenn, másrészt nincs olyan jogerős és végrehajtható határozat, amely alapján a végrehajtás elrendelhető lenne. A végrehajtást foganatosító bíróság álláspontja szerint még ha rendelkezésre állna is olyan közokirat, amely alapján megállapítható lenne, hogy a végrehajtandó határozatot jogerős határozat hatályon kívül helyezte, illetőleg megváltoztatta vagy jogerős bírósági határozat - ide nem értve a végrehajtás megszüntetése (korlátozása) perben hozott jogerős határozatot - megállapította, hogy a végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, akkor is a végrehajtást elrendelő bíróság, jelen esetben a végrehajtást elrendelő közjegyző hatáskörébe tartozna a végrehajtás megszüntetése a Vht. 56. § (1) bekezdésére hivatkozással. A bíróság a fentiek alapján megállapította hatásköre hiányát és az ügy iratait áttette a közjegyzőhöz végrehajtási lap visszavonása végett.

A közjegyző ezt követően hatásköri összeütközés miatt felterjesztette az ügyet az ítélőtáblához, amely a hatásköri összeütközést a közjegyző kijelölésével oldotta fel az alábbi indokok alapján. A végrehajtást foganatosító bíróság tévesen jutott arra az álláspontra, hogy a végrehajtható okirat kiállításának feltételei nem állnak fenn, mert az ellentmondás előterjesztésére tekintettel a fizetési meghagyás nem emelkedhetett jogerőre. A kötelezett a fizetési meghagyás kézbesítésének - kézbesítési vélelem szabályai alapján megállapított - időpontjától számított tizenöt napon belül nem élt ellentmondással, ezért a fizetési meghagyás jogerőre emelkedett és ezt a Fmhtv. 36. § (2) bekezdése értelmében a közjegyzőnek meg kellett állapítani. Az ellentmondásnak a végrehajtható okirat kézbesítésétől számított tizenöt napon belüli előterjesztésére az adott esetben az Fmhtv. 32. § (1) bekezdésének rendelkezése biztosít lehetőséget, amelynek megfelelően járt el a kötelezett. Ezen eljárásból azonban nem az következik, hogy a fizetési meghagyás nem emelkedhetett jogerőre, hanem az, hogy a meghagyás a hatályát veszítette, így a végrehajtási lap kiállítására nem a törvény megsértésével, hanem a jogerős fizetési meghagyás alapján került sor, így a végrehajtási lap visszavonására sem kerülhet sor. Helyesen indult ki a közjegyző abból, hogy a Vht. 56. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően kell eljárni, tévedett azonban a hatáskör

kérdését illetően, ezért az ügyintézésre a közjegyzőt jelölte ki.⁹

A fenti jogeset kapcsán a Vht. szabályozása a végrehajtás megszüntetése körében hiányos, nem követte a 2010. június 01. napján hatályba lépett változásokat. A Vht. 56. § (1) bekezdése alapján a végrehajtást elrendelő bíróság végzéssel megszünteti a végrehajtást, ha közokirat alapján megállapította, hogy a végrehajtandó határozatot jogerős határozat hatályon kívül helyezte, illetőleg megváltoztatta. A Vht. 56. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján a fenti esetben nem állt rendelkezésre olyan közokirat, amely a végrehajtandó határozatot hatályon kívül helyezte, vagy megváltoztatta.

A végrehajtás lap visszavonása körében - az ismertetett jogeset mentén haladva - a Vht. 211. § (1) bekezdése azt mondja ki, hogy ha a bíróság - értve ez alatt a közjegyzőt is - a végrehajtási lapot a törvény megsértésével állította ki, a végrehajtási lapot vissza kell vonni. Tény, hogy a kötelezett a fizetési meghagyás kézbesítésének - a kézbesítési vélelem szabályai alapján megállapított - időpontjától számított tizenöt napon belül nem élt ellentmondással, így a fizetési meghagyás jogerőre emelkedhetett, majd ezt követően a jogerős a fizetési meghagyás alapján rendelte el a közjegyző a végrehajtást végrehajtási lap kiállításával az egyéb törvényi feltételek fennállása mellett, azonban a Vht. 56. § (1) bekezdésének rendelkezései akkor sem alkalmazhatók a fentebb kifejtettek okán. Ha már mindenképpen az analógia eszközehez nyúlunk, akkor abba az irányba kellene elindulni, hogy van-e marasztalást tartalmazó jogerős határozat.

Összegezve tehát mind a két megközelítés és minősítés kérdéseket vet fel, sem a Vht. 56. § (1) bekezdése, sem a Vht. 211. § (1) bekezdése szerinti minősítés nem rendezi pontosan a fenti problémát, e körben szükséges lenne a Vht - nak a végrehajtás megszüntetése körében lefektetett szabályainak módosítása.

A következő jogeset vonatkozásában szintén az ítélőtábla oldotta fel a közjegyző és a végrehajtást foganatosító bíróság közötti hatásköri összeütközést. A végrehajtást az alábbi esetben szintén közjegyző rendelte el végrehajtási záradék kiállításával. Az adós a végrehajtást foganatosító bírósághoz végrehajtási záradék törlése és tartalma szerint, erre való tekintettel végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a közjegyző megsértette a Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdéseit. A bíróság megállapította a hatásköre hiányát és az adós beadványát áttette a végrehajtási záradék törlése és végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elbírálása végett a végrehajtási záradékot kiállító közjegyzőhöz. A közjegyző ezt követően szintén a hatásköre hiányát állapította meg, felterjesztette az ítélőtáblához az általa végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti kérelemnek minősített kérelmet az eljáró bíróság kijelölése végett. Határozata indokolása szerint a Vht. 41.§ - ának rendelkezései alapján, illetve arra is figyelemmel, hogy az egységes bírósági gyakorlat alapján a közjegyző kizárólag a Vht. 23/C §-ában foglalt törvényi feltételek meglétét vizsgálhatja, a kért tartalmú nyilatkozatban foglaltak megállapítására, e tárgyban bizonyítás felvételére a közjegyző előtt nincs lehetőség.

⁹ Budaörsi Járásbíróság, mint végrehajtást foganatosító bíróság, 1402-15.Vh.766/2013, Fővárosi Ítélőtábla, mint kijelölő bíróság 3.Pkk.25.555/2015/2.

Az ítéletábra a hatásköri összeütközést a közjegyző kijelölésével oldotta fel azzal, hogy a Vht. 9. § alapján alkalmazandó Pp. 3. § (2) bekezdése szerint a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, az adós pedig egyértelműen végrehajtási záradék törlése iránti kérelmet terjesztett elő, melyet a közjegyzőnek kell elbírálnia.¹⁰

4. A végrehajtás megszűnése a Vht. 41. § alapján

A végrehajtás foganatosítása során az adósok nem egyszer olyan tartalmú kérelmeket terjesztenek elő a végrehajtást foganatosító bíróságon, hogy kérik a végrehajtás megszüntetését, mert a tartozást már megfizették teljes egészében, vagy nem annyi a tartozásuk, amennyi megfizetésére a végrehajtó felhívta őket, ugyanis korábban már megfizettek valamennyi összeget a végrehajtást kérő részére...stb. Ebben az esetben a végrehajtást foganatosító bíróságnak egyetlen lehetősége az, hogy felhívja az eljáró végrehajtót a Vht. 41.§ szerinti eljárás lefolytatására, majd a végrehajtást kérő nyilatkozatának betérjesztésére, amennyiben a végrehajtást kérő nem ismerte el az adós tényállását. Ha a végrehajtást kérő elismerte, hogy az adós a tartozását maradéktalanul kiegyenlítette, és a végrehajtási költségek is megfizetésre kerültek, akkor a végrehajtási eljárás megszűnik. Ha ezek közül bármelyik feltétel hiányzik, akkor nem szűnik meg a végrehajtás és nincs is lehetőség a nemperes eljárásban a végrehajtás megszüntetésére. A végrehajtást foganatosító bíróságot ebben az esetben csak tájékoztatási kötelezettség terheli az adós irányába arról, hogy a végrehajtást kérő milyen nyilatkozatot tett a végrehajtónak a Vht. 41. § szerinti felhívására és arról, hogy a végrehajtás megszüntetése illetve korlátozása iránt pert indíthat a végrehajtást kérő ellen az előtt a bíróság előtt, amely a végrehajtást elrendelte, ha pedig a végrehajtási eljárást a törvényszék vagy a közigazgatási és munkaügyi bíróság, illetve a közjegyző rendelte el, akkor az adós lakóhelye szerinti járásbíróság előtt.

Abban az esetben, ha az adós közvetlen az eljáró végrehajtó felé nyilatkozza a fentieket, és ha okirattal valószínűsítette, hogy a végrehajtandó követelés alaptalan, azt már teljesítették részben vagy egészben, vagy egyébként megszűnt, akkor a végrehajtó a bizonyítékra utalva felhívja a végrehajtást kérőt, hogy a felhívás kézhezvételétől számított tizenöt napon belül nyilatkozzon a követelés fennállásáról, egyúttal az adóstól felvett összegből a Vht. 34. § (5) bekezdésében említett összegeket fizesse be a megfelelő számlára, illetve fizesse meg a végrehajtónak. Ha a végrehajtást kérő nem ismeri el a követelés részben vagy teljes egészében történt megszűnését, akkor a végrehajtó betérjeszti a végrehajtási ügy iratait a végrehajtást foganatosító bírósághoz. A végrehajtást foganatosító bíróságot ebben az esetben is az előző bekezdésben írt tájékoztatási kötelezettség terheli. Ha végrehajtást kérő elismerte, hogy az adós a tartozását teljes egészében kiegyenlítette és a végrehajtó felhívására a végrehajtási költségeket is megfizette, akkor a végrehajtási ügy iratait nem kell betérjeszteni a végrehajtást foganatosító bírósághoz, mert az ügy érdemben befejezett a Vht. 41. § (2) bekezdése szerint.

¹⁰ Budaörsi Járásbíróság, mint végrehajtást foganatosító bíróság, 1402-15.Vh.427/2014, Fővárosi Ítéletábra, mint kijelölő bíróság 3.Pkk.26.353/2015/2.

Ha a végrehajtást kérő a végrehajtó felhívására nem nyilatkozott, vagy elismerte az adós állítását, de a felhívásban megjelölt összegeket nem fizette meg, akkor a Vht. 41. § (3) bekezdése alapján az ügy iratait beterjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz. A végrehajtás megszüntetésének ebben az esetben nincs helye. Ha a befizetés nem történt meg, akkor a bíróság végzéssel kötelezi a végrehajtást kérőt a Vht. 34. § (5) bekezdésében említett összegek megfizetésére akkor is, ha költségmentesség, illetékmentesség vagy illetékfeljegyzési jog illeti meg. Az eljárást ezt követően a végzésben meghatározott összegekre folytatja a végrehajtó.

5. Végrehajtás megszüntetése a 2014. XXXVIII. törvény rendelkezése alapján

Mára már lassan aktualitását veszti, de szükséges néhány gondolat erejéig kitérni az úgynevezett devizahiteles ügyekre. Ezen ügyek jelentős része tekintetében 2015. szeptember közepétől a szünetelés megszűnik, az ügyek újra indulnak, azonban a szünetelés ellenére a követelés csökkenésével, megszűnésével, teljesítéssel kapcsolatosan a jogalkotó lehetővé tette eljárási cselekmények és intézkedések megtételét, foganatosítását még a szünetelés idején is.

A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: „DH1. tv.”) 17. § (3) bekezdése alapján a kölcsönszerződésen alapuló követelések behajtása iránt folyamatban lévő (vagy a kölcsönszerződésből eredő követelés behajtása érdekében bekapcsolódással indult) végrehajtási eljárásokban - a (4), (7), (8) és (10) bekezdésben foglalt kivétellel - a külön törvényben meghatározott időpontig eljárási cselekmény, intézkedés nem foganatosítható, a felek és egyéb érdekelték által tett nyilatkozatok is hatálytalanok. A végrehajtási ügyet a végrehajtónak szünetelő ügyként kell nyilvántartania, ha a végrehajtási ügyben eljárási cselekmény vagy intézkedés foganatosítására e törvény alapján nem kerül sor. A törvény rendelkezései nem akadályozzák azt, hogy az adós megfizesse a követelés összegét vagy a követelés megszűnésének és csökkenésének bejelentésére, valamint a követelés megszűnésével és csökkenésével kapcsolatos eljárási cselekmények és intézkedések megtételére, foganatosítására kerüljön sor.¹¹ A DH 1 tv. 17. § (10) bekezdése lehetőséget biztosít az adós rendelkezési jogának figyelembe vételével, hogy az adós megfizethesse a végrehajtandó követelést, s ezáltal a végrehajtás megszüntetésre kerüljön.

A végrehajtási eljárás célja a végrehajtást kérőt megillető alanyi magánjogok érvényre juttatása, a végrehajtást „elszenvedő” személlyel szembeni fellépés során törvényes kényszerítő eszközök alkalmazása, mely során fokozottan ügyelni kell arra, hogy az alaptalan végrehajtási eljárásokat korlátok közé lehessen szorítani, vagy meg lehessen akadályozni a kikényszeríteni kívánt alanyi jog fennállásának vagy kikényszeríthetőségének hiányára tekintettel. Ez azonban - hivatkozva az Alkotmánybíróság 46/1991. (II.10.) AB határozatára - nem vezethet el oda, hogy a végrehajtási eljárás és a végrehajtás rendszere

¹¹ Dr. Soós Eszter, Zahoránszkyiné dr. Ungvári Ilona Mercedes - A 2014. évi XXXVIII. törvény alkalmazásának gyakorlati problémái a végrehajtás foganatosítása során - figyelemmel 2014. évi XL. törvény rendelkezéseire. [http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/soos_eszter_ungvari_ilona_2014_evi_XXXVIII\[jogi_forum\].pdf](http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/soos_eszter_ungvari_ilona_2014_evi_XXXVIII[jogi_forum].pdf), 2015. 08.27.

kijátszható, megkerülhető legyen, mert az „a bírósági határozatok lebecsüléséhez, a jogbiztonsághoz, a jogtudat romlásához , a jogállamiság sérelméhez vezet.”¹²

A fentiekben a végrehajtás nemperes eljárásban történő megszüntetésének esetei és az azokhoz kapcsolódó, a mindennapi gyakorlat során felmerülő problémák és kérdések kerültek vizsgálat alá.

Ha a végrehajtási eljárás a végrehajtási nemperes eljárás keretén belül megszüntethető, akkor törekedni kell arra, hogy ne a költségesebb és időben hosszadalmasabb peres eljárás keretein belül döntsön a bíróság a végrehajtási eljárás sorsáról.

Összességében a megszüntetés szabályai a Vht-ban kellően részletesek ahhoz, hogy a bíróság megfelelően alkalmazhassa azokat, azonban néhány részletben szükséges lenne további pontosításuk. Ezeket a hiányosságokat a jogalkotás pótolhatja a gyakorlat által felvetett kérdések, problémák megválaszolásával, és idővel a pontosításra szoruló kérdésekben is egységes gyakorlat alakulhat ki.

Irodalomjegyzék

Könyv/Monográfia

- Balogh Olga, B. Korek Ilona, Császtai Ferenc, Juhász Edit: A bírósági végrehajtás. Budapest, HVG-Orac Lap és Könyvkiadó Kft, 2009.
- Gyekiczky Tamás (szerk.): A bírósági végrehajtás magyarázata. Budapest, Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft., 2009
- Kapa Mátyás, Szőke Zsuzsanna: A bírósági végrehajtásról szóló törvény magyarázata II. kötet. Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 2006.
- Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog. Osiris Kiadó, Budapest, 2004.
- Németh János, Vida István: A bírósági végrehajtás magyarázata. Budapest, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., 2003.
- Sárffy Andor: A végrehajtási eljárás szabályainak magyarázata. Budapest, Grill Károly Könyvkiadó Vállalat, 1938.

Folyóirat, cikk, tanulmány

- Bíró Béla: Jogorvoslatok a végrehajtásban = Collega, Budapest, 2011. Április-május
- Emlékeztető a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2014. május 21-23. napján tartott Országos Tanácskozásáról. Bírósági Határozatok, Budapest, HVG Orac Lap- és Könyvkiadó Kft., 2014/9. szám
- Kapa Mátyás: A végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti perek szabályozásának dogmatikai alapkérdései. In Varga István (szerk): Codificatio processuális civilis - Studia in Honorem Németh János II., Budapest, 2013. ELTE Eötvös Kiadó
- Trunkos Anita Krisztina: A végrehajtás megszüntetési és korlátozási per=Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai 12., Miskolc, 2013.

Internetes forrás

- Csőke Andrea: Nagykommentár a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvényhez, <http://uj.jogtar.hu/#doc/db/316/id/A09Y1974.KK/ts/20150709/lr/chain17459/2015.09.02>.
- Kapa Mátyás, Gyekiczky Tamás, Bíró Noémi, Nádas György, Rab Henriett, Zoltán Hunor, Zoltán Levente: Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez. KJK-Kommentárok, <http://uj.jogtar.hu/#doc/db/319/id/A09Y1967.KK/2015.08.26>
- Németh Zoltán György: A jogorvoslathoz való jog érvényesülése a végrehajtási eljárásban. Debreceni Jogi Műhely, 2011. http://www.debrecenijogimuhely.hu/archivum/1_2011/jogorvoslathoz_valo_jog/ 2015.08.25.

- Összefoglaló vélemény a „párhuzamosan” megindított szerződés érvénytelenségének megállapítása és végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti perek egyes anyagi- és eljárásjogi kérdéseivel foglalkozó joggyakorlat-elemző csoport tevékenységéről. http://www.lb.hu/sites/default/files/joggyak/osszefoglalo_velemeney_1.pdf. 2015. 08.27.
- Pataki János István: Gondolatok a bírósági végrehajtás rendszeréről. <http://jesz.ajk.elte.hu/pataki53.pdf>., 2015. 08. 27.
- Soós Eszter, Zahoránszkyné dr. Ungvári Ilona Mercedes - A 2014. évi XXXVIII. törvény alkalmazásának gyakorlati problémái a végrehajtás foganatosítása során - figyelemmel 2014. évi XL. törvény rendelkezéseire.

[http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/soos_eszter-ungvari_ilona__2014_evi_XXXVIII\[jogi_forum\].pdf](http://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/soos_eszter-ungvari_ilona__2014_evi_XXXVIII[jogi_forum].pdf), 2015. 08.27.

Jogforrások

- 1868. évi LIV. törvénycikk a polgári törvénykezési rendtartásról
- 1881. évi LX. törvénycikk a végrehajtási eljárásról
- 1912. évi VII. törvénycikk a polgári perrendtartás életbeléptetéséről
- 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról
- 1955. évi 21. törvényerejű rendelet a bírósági végrehajtásról
- 1979. évi 18. törvényerejű rendelet a végrehajtásról
- 1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és felszámolási eljárásról
- 1994. évi LIII. törvény a végrehajtási eljárásról
- 14/1994. (IX.8.) IM rendelet a bírósági végrehajtói díjszabásról